

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Népnevelők Budapesti Egyesületének tulajdona és a hazai Tanítók
Országos Bizottságának

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Felelős szerkesztő: EMBER JÁNOS,

KIHEZ A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.

(VIII., Teleki-tér 23.)

Kiadó a „HUNNIA“ NYOMDA,

HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI DIJAK, REKLAMÁCIÓK, HIRDETÉSEK KÜLDENDŐK.

(VI., Teréz-körút 3., Kemnitzer-utca sarok.)

A Népnevelők
Budapesti Egyesületének tagjai
tagilletményül kapják e lapot.

Nem tagok előfizethetnek
a kiadónál
1 évre 8 kor., 1/2 évre 4 kor., 1/4 évre 2 kor.-val

BUDAPEST, 1900.

»HUNNIA« KÖNYVNYOMDA (SEBŐK és MŰNZ)

VI., Teréz-körút 3 szám.

1877

NÉPNEVELŐK LAPJA

ÉRTESÍTÉS
A Magyar Népi Nevelők Társaságának közlése

MAGYAR NÉPI NEVELŐK TÁRSASÁGÁNAK
KÖZLEMÉNYE

1877. évi közlések és hírek

Magyar Népi Nevelők Társaságának
Közleménye

Magyar Népi Nevelők Társaságának
Közleménye

Magyar Népi Nevelők Társaságának
Közleménye

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI HETILAP.

Felelős szerkesztő: Ember János.

A Népnevelők Budapesti Egyesületének s az Orsz. Bizottságnak hiv. közlönye.

Megjelenik e lap minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „

Hirdetések díja petit soronként 20 fillér.
— Kéziratokat nem küldünk vissza. —

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz:

Teleky-tér 23. sz. alá küldendők.

Előfizetések, reclamációk és hirdetések a kiadóhoz:

A „HUNNIA” KÖNYVNYOMDA VÁLLALATHOZ:
(VI., Teréz-körút 3. szám alá) küldendők

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tagjai tagilletményül kapják a lapot. — Tagsági s egyéb egyesületi ügyekben szívesen szolgál felvilágosítással GERLEY SZEVEÉR egyes. titkár. — A tagsági díjak DIÓSZEGHY BÉLA pézszárnokhoz VI., Szondy-utca 47. szám alá küldendők.

Iskolatolás.

A Mester-u. elemi iskola épületének eltolása egyre kísért. A tanács erősen ragaszkodik az eltolás gondolatához. A szó szoros értelmében erőszakolja ezt a különös dolgot.

Az „ingatlan” fogalmának meghazudtolására irányuló erős törekvést észelve, önkéntelenül is felmerül a kérdés: micsoda nagy okok azok, a melyek a szóban levő épületnek helyéből való kimozdítását mellőzhetetlenné teszik? De hiába törjük a fejünket, a felmerülő kérdésre kielégítő választ nem találunk.

Valami nagyszerű műalkotás talán az a ház, melynek megmentése — még e kockázatos eltolás árán is — a civilisatio érdekében fekszik? Szó sincs róla! Az a ház egy nagy lapos, idétlen, komor és rozoga épület, mely iskolai célra eltolatlan állapotban is csak szükségből használható. A homlokzat díszítését már évek előtt le kellett szedni, nehogy agyonnyomja a falat; egyes utczei tantermek menyezetének korhadt gerendái össze vannak pántolva, nehogy a gyermekek fejére zuhanjon a menyezet. Penészes, börtönszerű udvara semmire sem való. A tantermek egy része sötét. A folyosók szűkek, alig lehet rajtuk mozogni; tisztántartásuk bajos dolog. Ez az épület csak azért volna fenntartandó, hogy intő példának szolgáljon a jövő nemzedékeknek arra nézve, milyen *ne legyen* az iskolai épület.

Vagy talán az újabb időben annyira előtérbe helyezett „pénzügyi tekintetek” javallják ennek az épületnek a helyéből való kimozdítását?

Eppen nem. Az eltolás a szó szoros értelmében rossz üzlet (már t. i. a város érdekei szempontjából), melylyel foglalkozni nem érdemes. Ennek bizonyosságául lássunk egy pár számadatot.

Az a telek, melyre az épület egy része rá lenne tolvá, nem a városé. Meg kell azt venni circa 10.000 frton.

Az eltolás után a jelenlegi tornaterem használhatatlanná válik. Ujat kell helyébe építeni. Erre kell 30.000 frt.

Az eltolás ára 85.000 frt. Az épület kimozdításának költsége tehát mintegy 125 ezer forint. Ehhez kell, illetőleg lehet számítani egy új ovoda költségét, körülbelül 40.000 frtot (önálló óvodai épületre legalább is ilyen összeg kell) s egy emeletnek (mert az iskolaház már is szűk) a felépítésére is kell legalább 30.000 frt. Az eltolás következtében előálló összes költségek tehát 200 ezer forintnyi költségbe kerülnek. És ezért a nagy pénzért csak egy a czélnak meg nem felelő épülettel lesz a város gazdagabb. S még arra sines biztosíték, nem omlik-e a gyermekek és tanítók fejére. Mert az eltoló vállalkozók cautiója csak arra jó, hogy a város esetleges anyagi vesztesége kizárt legyen. Az eltott épület összeomlásának veszedelmét az emberek fejéből ki nem irtja semmiféle elmélet. S növeli a félelmet az a körülmény, hogy az épület egy része ismeretlen s bizonytalan talajra kerül.

Tegyük fel azonban a legjobbat, tegyük fel, hogy az ilyen veszedelem teljesen ki van zárva. De vajjon nem támadhat-e egy-egy repedés a falon, vagy menyezeten? Mi történik akkor? Szerencsétlenség. A gyermekek agyon fogják egymást tiporni. Azaz, hogy aligha fogják, mert egyszerűen be se mennek az eltott épületbe. *A szülék jó része már az idén is csak úgy adta az iskolába a gyermekét, ha nem tolják az az épületet.* Az eltott iskolát az elnéptelenedés veszedelme is fenyegeti. A szülék inkább kivándorolnak az iskola környékéről, hogy sem a kimozdított házba küldjék gyermekeiket, mely esetben a nagy költség kárba vész.

Mi volna tehát a teendő?

Mindenek előtt az eltolás gondolatával kell szakítani és reálisabb alapon kell keresni a rendezés útját-módját. Erről az alapról a teendők világosan állanak előttünk. A kérdés a város és az összes érdekelték (kivéve az eltoló urakat) javára következőképen volna megoldható:

Új iskolai épületet kell emelni. Ez (óvodával együtt) mintegy 180 ezer forintba kerül. Marad tehát a városnak az eltolás mellőzésével mintegy 20 ezer forint készpénze s egy nagy épülete és telke. Hogy mit csinál a hatóság a régi épülettel, az az ő dolga. Legbölcsebb dolog volna azonban azt is iskolának tartani fenn; mert a legközelebbi jövőben arra is szükség lesz. Ha a régi épületnek rozoga utczei része lebontá-

tik, az épületnek nyílt udvara, levegője és világossága lesz. A megmaradt hátsó részre (az épület nagy része) emeletet lehet építeni; tehát egy sokkal jobb iskolai épület lesz belőle. Nem valami minta-szerű, de használható.

Ez a pár szó is azt bizonyítja, hogy az eltolás gondolata különösnek éleg különös, de különben nagyon rossz gondolat, melylyel szaktítani kell; mert minden érdek ellene szól.

E. J.

A XX. század neveléstudománya.

(Folytatás.)

B) Az újabb nevelés tényezői.

A régi paedagogia a következő tényezőket említette: a családot, az iskolát, a szt. egyházat és az államot. Az újabb pedagogia ezek mellett még a községet, a sajtót, a színházat, az egyesületeket, a kor-szellemet, általában a *társadalmat* és a *természetet* tartja fontos nevelési tényezőeknek.

A jövő század nevelője és tanítója tudván, hogy az iskola céljait csak akkor érheti el, ha a többi tényező az iskolát támogatja, iparkodni fog ezekre felvilágosítás, előadások, figyelmeztetés és kérés által oly hatást gyakorolni, hogy minden tényező az ifjuságra kedvezőleg hasson.

Az újabb egyéni paedagogia csak egy fontos kiegészítője a *társadalmi paedagógiának*.

Nemcsak a kisdedek iskolája legyen *óvóintézet*, hanem a népiskola is, mert óvás nélkül nincs nevelés; és a jövő században már minden faluban lesz iskolaszék, a melynek tagjainak kötelessége lesz nemcsak az iskolát látogatni, hanem az iskolás gyermekeknek és a serdülő ifjuságnak házi és utcai magaviseletére is felügyelni és ezeket minden rossz példától, minden erkölcstelen szokástól megóvni. Minden községbe *gyermekvédő egyesület* v. *bizottság* is lesz.

C) A nevelés célja a jövő században.

Az ember előnyeihez az is tartozik, hogy nemcsak ösztönszerűleg és szokás szerint, hanem céltudatosan is cselekszik. Minden emberi cselekvésnél vehető az észre, de különösen a nevelésnél.

Minél magasabb a tudomány, a művészet, a technika, a műveltség állapota, minél magasabb fokon áll az állami kormányzat, a szabadság, az egyenlőség, annál tágasabban, terjedelmesebben, magasztosabban tüzik ki az emberi élet rendeltetését és ennek következtében az ifjuság nevelésének célját is.

Más idők, más viszonyok, más célok, más utak, más eszközök.

Ama korszakban, mikor a vallásos világnézet, vagy jobban mondva a *spiristikai*, a *klerikalis* világfelfogás uralkodott, a nevelés céljául azt tüzték ki, hogy az ifjuságot a mennyország polgárává, az Istenhez való hasonlóságra neveljék.

Oly korszakban, hol a *materialistikus*, endämonistikus világnézet

uralkodik, ott a boldogságot, a hasznos állampolgárrá való nevelést, a gyakorlati életre való képesítést tekintik a nevelés céljának.

A *humanistikus* idealistikus világnézet idején a nevelés célja volt: A humanismus, az összhangzó kiképzés, az erkölcsös jellem kiképzése.

Nagy haladást tettek a jelen század utolsó évtizedeiben a természettudományok, különösen a természettan, a vegytan, az embertan, az emberi idegrendszer ismerete, az erkölestan, az államtudományok és a társadalomtan, a melyek nagy befolyással voltak az egyes ember és az egész emberiség életcéljának meghatározására. Így mondja egy most élő híres államférfiú: „A politika utolsó célja az egyest odavezetni, hogy önzését öntudatosan vesse alá a közügy, a közjólét céljának.”

A jelen században a *vallásos eszme* mellett a *nemzeti*, a *soci-alistikus* és a *demokratikus eszme* jutott uralkodásra.

A vallás, a gondolkodás, a sajtó, a jogszabadság, a közlekedés, az egyenlőség tudata, a felvilágosodottság terjedt, a gazdasági életviszonyok, az életrend, a társadalmi intézmények változtak, és így természetes, hogy a jelenlegi nevelési cél átalakult, úgy, hogy azt mondhatjuk: A jövő század nevelési célja szavakba foglalva így fog hangzani: „*Neveld az ifjúságot önfentartásra, öntökéletesítésre, önboldogításra, hogy tehetségeihez képest hozzá járulhasson a társadalmi, nemzeti és állami célok eléréséhez, az emberi szellemi, erkölcsi és eszthetikai haladás előmozdításához.*”

A jövő század neveléstana oly célt tűz ki, a melynek elérése nem ellenkezik az ember természetével és a mely az emberiség haladására buzdít és serkent és mely az *ideálreális világnézet* kifolyása.

De a nevelési cél változása nemesak a cél *tartalmában*, hanem annak *terjedelmében* is mutatkozik. A neveléstan figyelmét a különböző *alcélokra*, mint a szoktatás, az oktatás, az egyes tantárgyak, minden egyes lecke céljaira is irányítja.

Az új neveléstan a nevelés céljának meghatározásá al az emberi fejlődési fokokat is tekintetbe veszi és a célt alsóbb és felsőbb célokra osztja, azon szempontból indulva ki, hogy egy hat éves növendék nevelési célja más, mint egy 13 vagy 20 éves növendéké.

Az újabb neveléstan azt követeli, hogy a nevelő mindig és mindenütt *céltudatosan* járjon el.

(Folyt. köv.)

Lederer Ábrám.

Szükséges-e az egy tanítós osztatlan elemi népiskolák részére külön tantervet készíteni?

— Felolvasott a „Bpesti Tanítótestület” értekezleti gyűlésén. —

Jelenlegi nagynevű közoktatásügyi miniszterünk a népiskolák fejlesztését munkakörébe felvette s ebből kifolyólag a mai viszonyoknak megfelelőbb tantervet kíván a népiskolák részére behozni. Ezen kérdés nagy ffordereje indithatta őt arra, hogy mielőtt a tárgyban határozná,

az ország tanító-egyesületeinek véleményét kívánja megismerni, mert különösen az osztatlan elemi népiskolákban gyakorlatilag működő tanítókat tartja első sorban hivatottaknak arra, hogy tapasztalataik alapján irányadó véleményt nyilvánítsanak. Habár ez idő szerint Budapesten osztatlan elemi népiskolákban működő tanító nincs, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az ország első és legtekintélyesebb tanítótestületének véleményét is megismerni óhajtja, miért is a budapesti kir. tanfelügyelőség útján a „Budapesti Tanítótestület“-et is felhívta, hogy e nagy jelentőségű kérdést alapos megvitatás tárgyává tegye s a megvitatás eredményét hozzá beküldje. A „Budapesti Tanítótestület“ igazgatótanácsa csekélységemet bizta meg ezen kérdés tanulmányozásával s erre vonatkozó javaslat megtételére.

E kérdést három irányban tartom szükségesnek megvilágítani, mielőtt határozott véleményt mondanék. 1. A népiskola általános feladata, 2. a tanító hivatásos és egyéni tulajdonai és 3. A gyermek fejlődésmenete szempontjából.

1. A népiskola feladata nem lehet más, mint ápolni és előmozdítani mindazt, ami az életben különbség nélkül mindenkinek hasznára van; ami egy művelt államban minden egyesnek és az egész emberiség boldogulására szolgál; ilyen javak: az egészség és testi erő, világos értelem, tiszta szilárd akarat, vidám és szépre fogékony kedély; olvasás, írás, számolás, a természet-, nép- és földisméből az elemek stb. Ezek azon javak, melyek férfira, nőre, szegényre gazdagra, földmivesre, iparosra, kereskedőre, hivatalnokra, tudósra egyaránt fontosak. Minél szélesebben és gazdagabban terjedtek el ezen javak valamely országban, annál szerencsésebb lesz az az állam, annál inkább hátrálni fog az általános jólét előtt a szegénység. De a népiskola nem azért van, hogy leendő földmivészeket, iparosokat stb. képezzen, hanem azért, hogy a gyermekekben oly erőket és tulajdonságokat fejtsen ki, melyek minden hivatásnak, minden élethelyzetnek szükséges alapjai. Általános ismereteket kell tehát a népiskolának nyújtani, a mely a gyermekeket emberré képezze.

A mit a tanítók a tanítványoktól kívánnak, mind az irányuljon a gyermekek jólétere, fejlődésére; igyekezzenek folytonosan arra, hogy minden emberi tehetség és erő egymással kölcsönös hatásban álljon, hogy test és lélek, érzelem, kedély, akarat, összhangzó egészet képezzen; egymást ne akadályozza, hanem elősegítse.

Igy fogván fel a népiskola feladatát, önként következik, hogy a népiskola nem ismerhet sem néposztály különbséget, sem különböző hivatásnemekre elő nem készíthet; tehát a tanításnak sőt a tanítás eszközeinek is általánosoknak kell lenni.

A tanítási eszközök, mint tudjuk, lehetnek közvetettek és közvetetlenek. A közvetett tanítási eszközök egyike a tanterv. A tanterv a népiskola első és legfontosabb eszköze. Nemcsak kimutatás arról, hogy mit és mennyit tanítsunk, mikép osszszuk fel a tananyagot osztályokra s hány heti órát fordítsunk minden egyes tantárgyra, hanem célja az is, hogy könnyűvé tegyük a tanítást; nem eszményi célú tűz ki, hanem oly célú, melyet meg kell valósítani. A tanterv tükrö az iskolának, iránytűje a tanítónak. A jó tanterv jó tanítót, jó tanító pedig jó iskolát teremthet.

Mután a népiskola egyformán kiterjed a nemzet minden tagjára s egy bizonyos korig a haza minden fiát egy irányu képzésben részesíti, ki kételkednék, hogy a polgárok közoktatásáról gondoskodni — önfenntartása érdekében is — nem csak joga, de egyik legfontosabb kötelessége az államnak. Az állam vezérlő — ellenőrző — és támogató beavatkozása sehol sem üdvösebb, mint éppen a népoktatás terén. Nem jól fogták fel népoktatási törvényünk szellemét, a kik azt hiszik, hogy az állam feladata minden áron községiékké alakítani át az iskolát. Nem községi vagy felekezeti, hanem jó iskolát teremteni a kitűzött cél.

A mai népiskola alapját az 1868. XXXVIII. t. cz. vetette meg s az általános tantervet ezen törvény nyomán a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter bocsátotta ki. Az egész ország s így a hitfelekezeti hatóságok is szabályozó erejűnek s kötelezőnek ismerték el. A miniszteri utasítás azonban megjegyzi, hogy ezen tanterv az egytanítós iskolában csak bizonyos módosítások által vihető keresztül. E módosításokat tehát előre ki kell jelölni. Ezen kívül az egyes vidékeknek is meg vannak a maga igényei, melyeket az illető vidéki iskolák tekintetbe venni tartoznak.

Közállapotaink fejlődésével a népiskolák állapota is fejlődött; de még messze vagyunk attól, hogy népiskoláink állapotát teljesnek mondhatnánk. Népiskoláink túlnyomó része még ma is osztatlan s így az elemi népiskolába járó tanköteleseknek legalább $\frac{2}{3}$ -ad része arra van utalva, hogy osztatlan vagyis egytanítós iskolában szerezzék meg azon ismereteket, melyeket a népiskolai törvény általánosan és kötelezőleg előír. Hogy mi ennek az oka, nem feladatunk kutatni, csak annyit jegyez meg, hogy évtizedek kellene, míg ezen állapotok oda fejlődnek, hogy minden községnek ha nem is hat tanítóval bír, de legalább 3-4 tanerővel ellátott népiskolája lesz, s egy tanteremben nem 90—120, hanem 40—50 tanuló foglalhat csak helyet.

2. A tanítás factora a tanító; s miután az eredményes tanításnak főtenyezője a jó tanító, engedje meg a t. közgyűlés, hogy előadásomban magáról a népiskola tanítójáról is megemlekezem.

Minden tanítónak, midőn a tanítói pályára lép, ismernie kell azon nemes célt, melynek szolgálatába szegődött. E cél nem lehet más, mint hogy művelt, értelmes, nemes szívű hazafiakat neveljen; hogy azok szellemi erői, gondolkodási képességük felébredjen, fejlődjék; hogy őket polgári, egyházi és egyéni feladataik betöltésére előkészítse. Minden tanítónak tisztában kell lenni a nevelés és tanítás célja, eszközei és ezen eszközök alkalmazásának tekintetében. Értelmi és szakbeli tekintetben bírjon a tanító éles észrevedő tehetséggel, élénk képzelődéssel, hű és tartós emlékezettel; könnyen felfogó ítélő és következtető tehetséggel; legyen mindazon ismeretek birtokában, melyeket tanítania kell. A tanításnak csak akkor van értéke és becse, ha a nevelés és tanítás céljának megvalósítását eszközli „A milyen a tanító, olyan az iskola.“ Az iskola visszatükrözteti a tanító egész személyiségét; ez az ő tulajdonságainak photographija.

Ha minden tanító egyesitené magában ezen előbb megnevezett tulajdonságokat, — ha minden tanító hivatásának azon fokán állana, mely őt képessé tenné a népiskola feladatának megvalósítására; ha

minden tanító egyedül hivatásának élve, az iskolának szentelné minden idejét, akkor talán tantervre szükség nem is volna. Ámde, valljuk be őszintén, nem minden tanítóban van meg az a buzgóság, melyet az iskola megkövetel, — nem minden tanító egyesíti magában azon lelki erőt, mely őt hivatásának magaslatára emelje, nem minden tanító bír avval a képességgel, avval a látó körrel, hogy megtudná ítélni a gyermek egyéni tulajdonságait, hogy megtudná állapítani, mi való ama társadalmi viszonyokba, melyekbe a gyermek jut.

Szükséges a tanterv a tanítónak ön maga ellenőrzése szempontjából is, hogy önmagától is számon tudja kérni, mit és mennyit véggezett. A tanterv oly alap, melyen a fiatal kezdő tanító is eligazodik, mert ez adja meg az irányt, melyen munkáját siker koronázhatja. Jó tanterv nélkül a tanító csak ide-oda kapkod. Azért a jó tanterv nem is a jó tanítónak, mint inkább a kezdő és kellő gyakorlattal nem bíró gyengébb tanítónak szükséges. Az állam is a törvényeket nem a jóknak, nem az emberi és társadalmi kötelességeket hiven teljesítő polgároknak hozza, hanem azok részére, kik emberi hivatásukat nem teljesítik, kik nem tudják, mivel tartoznak a hazának, társadalomnak, embertársaiknak, családjuknak; vagy ha tudják is azt nem teljesítik.

3. A tanítás alaki oldalát tekintve, általános elv, hogy a tanítás a gyermekek fejlődésmenetéhez és képzettségi fokához legyen viszonyítva. Minden, a gyermek tehetségeivel, ezek fejlődésmenetével és fokával ellenkező eljárás megboszulja magát. A tanítónak tehát a gyermekek fejlődésmenetét alaposan kell ismernie, mert minden tanulás munka, s minden munka a tehetségek alkalmazását követeli meg; az erőket pedig csak a nekik megfelelő munkálkodás fejleszti. Nagyon szépen mondja br. Eötvös József „Gondolatok“ czimű munkájában: „A nevelőnek soha sem kellene feledni, hogy az észnek, mint a kardnak — hogy hasznavehető legyen — nemcsak élre, de szilárdságra is szüksége van és hogy a felette sok köszörülés nem csak élesít, de gyöngit is.“

Ila az értelmi és erkölcsi erők alakulását figyelembe vesszük, azt látjuk, hogy a műveltebb és vallásos néposztály gyermekei sokkal fogékonyabbak, nagyobb felfogó és ítélőképességgel bírnak, mint a kevésbé művelt és tudatlan néposztály gyermekei. Míg a városi gyermek sok oly meglevő ismerettel jön fel az iskolába, melyet csak fejleszteni és kibővíteni kell, addig a falusi gyermek ezen ismeretek birtokába csak hosszabb iskolalátogatás és tanulás után jöhet. Már a gyermek egyénisége is mutatja, hogy nem lehet egyenlő mértékkel mérni, nem lehet ugyanazon eszközökkel élni. Minél inkább alkalmazkodik a tanító eljárásában ezen természetszerű viszonyokhoz, annál könnyebben és biztosabban fog célját érni. Minden intézkedését viszonyítsa tehát a tanító a gyermek azon erőihez, melylyel az bír. „A hol nincs ott ne keress,“ mondja a példabeszéd. Ennélfogva a népiskola nem nyújthatja, nem adhatja ugyanazt a tágabb ismeretekkel bíró műveltebb tanulóknak, mint a mit csak a kevésbé művelteknék nyújt.

Ezzel nem azt mondjuk, hogy az osztatlan elemi népiskola tanuló-jában p. u. a hazaszeretet, történelmi és földrajzi ismereteit, a term. rajzi és term. tani fogalmakat nem akarjuk éppen úgy fejleszteni, mint az osztott népiskola tanulójánál, hanem csaknem oly mértékben, mer

mig az osztott iskolában pl. Szt. Istvánról bővebben tárgyalunk, addig az osztatlan iskolában elég a gyermekeknek csak annyit tudni, hogy ő volt az első magyar király, ő volt, ki a pogány magyarokat keresztény hitre térítette. A tanításnak arra kell törekednie, hogy a gyermek az ismereteket ne csak megszerezze, hanem hogy a megtanult ismereteket a kellő alkalommal felhasználni is tudja. Nincs kétség az iránt, hogy a jó tanító éppen úgy megtaníthatja az osztatlan népiskolában az ismeretek lényegét, mint az osztott népiskolában működő tanító; de hol van az a lényeg, melyek azok a lényeges dolgok? A hány ember annyi szokás! Egyik ezt, másik amazt tartja lényegesnek. Itt van pl. Budapest, melynek népiskolái az országban a legkifejlettebbek, hol tanszerek és tanerőkkel legjobban ellátott népiskolák vannak s mégis nem tapasztalják-e az igazgatók, a kir: tanfelügyelő urak is, hogy mennyire elűtő a tanítás ugyanazon párhuzamos osztályokban? Egyik osztályban pl. a nyelvtanításkor a nyelvtani szabályok betanítására fektetik a súlyt, mert ha a gyermek a szabályokat ismeri, tudni fogja alkalmazni is; másik osztályban szabályokat nem is tanítanak, hanem csak az értelem fejlesztésére irányuló helyesírási és fogalmazási gyakorlatokat tárgyalnak, hogy a gyermek nyelvérzékét fejlesszék. Szantannál az egyik osztályban oly nagy mennyiségekkel számolnak, melyeknek az életre semmi kihatásuk nincs, másikban pedig csak a gyakorlati életnek megfelelő kisebb mennyiségű példákat vesznek fel; s így van ez a többi tantárgyaknál is. Ha tehát ez az állapot Budapesten, mennyivel elágazóbbak lehetnek a tananyag mennyiségének feldolgozásában a vidéki osztott és osztatlan népiskolák? Éppen azért a tantervnek határozottan meg kell jelölni a lényegest, hogy mit tanítson az osztott és mit az osztatlan népiskola tanítója. A tanterv szolgáljon a tanító működésének biztos alapjául. Oly tanterv, mely a tanítótól és tanítványtól lehetetlenséget kíván, elkedvelt leníti és fölületessé teszi a tanítót s kérdéssé teszi egész működésének eredményét. Minek adjon a tanterv olyat a tanító elébe; a mi-ugy is el kell hagynia.

(Folyt. köv.)

Cserhalmi Ferencz.

Nem kell iskolaszék!

Igazán csodálatra méltó, hogy ezzel a kérdéssel tanítószék oly keveset foglalkozik most, mikor ennek a kérdésnek előkészítését tűzte ki a Magyarorsz. Tanítók Országos Bizottsága. Köszönet Magornak, ki é lapok hasábjain a mult számban az iskolaszéknek magatartásáról beszél. Hihetőleg megindul az egészséges vita s leszűrődnek a vélemények és az ország tanítószéke egy teljesen megvitatott kérdéstről mondhat majd véleményt. Én, hisz a czimben is kifejeztem, az iskolaszéki intézményt föltétlenül eltörlendőnek tartom. Jól, nagyon jól mondja Magor, hogy a tanítószék kinőtt a gyermekkorból s az idegen gyámkodást, mint alkalmatlant nem akarja tűrni. Ezt elismeri cikkirő kollegám is és mégis igyekszik védeni, egy elavult intézményt. Könnyű a cikkirő urnak — azt hiszem ebben nem csalódom — neki oly sajátos helyzete van, hogy

soha nem volt dolga az iskolaszékkal, mert annak a különfajta iskolának, hol ő működik, van is, meg nincsen is iskolaszéke. Nem akarom ezzel kicsinyelni nézetét, sőt éppen konstátálom ezt a dolgot, mint olyat, mely az ő nézetére semmi befolyással nem birt. Ő nagy Eötvösünk intenczióját nézte, de az eredményt nem tapasztalta, a hallottakat meg egészen nem akarta, nem merte elhinni s támogatja — elismerem, sok helyen igen szépen, meggyőzően, alaposan — az intézményt, pedig össze fog az dőlni rövid idő alatt, mert hát hiába támasztjuk meg annak a háznak a falát, a melynek a gerendája elkorhadt. Szükségesnek tartotta Eötvös az iskolaszéket, mert a tanitóság *akkori* helyzete jónak mutatta, de nem hiszem, hogy ha a mostani időt megérni adta volna neki a Mindenható s ha a panaszokat s azok alaposságát meghallhatta volna, már is az iskolaszék mellett törne pálczát. No de mindez csak föltevés arról, beszéljünk csak szükséges-e, fölösleges e mai napság az a *gyámság*?

Kezdjük azon, a min a czikkirő kezdi: kapocs-e az iskolaszék az iskola és a szülők között? Nézzük a helyzetet. A felekezeti s a kis községi iskolában a pap az iskolaszék, a többi bizony mit sem közvetít az iskola és a szülők között, nincs azoknak semmi joguk, semmi kötelességük, csak egy: a tanitót megbíralni, sokszor kicsinyelni, sokszor ócsárolni. Így áll a helyzet — az ugynevezett paraszt — iskolaszékekben. A nagyvárosok iskolaszékei, mert hisz akad egy-két olvasott, tanult ember is közöttük, már a tanító működésének felülbíralását tartja feladatának. Csak egy-két példát. Van sok, de csak mutatóul néhányat. Egy falusi iskolába beállít egy iskolaszéki tag pipával s mikor a tanító figyelmezteti, hogy ezt nem szabad, azt feleli hangosan a gyerekek előtt, hogy ő iskolaszék, hogy ő választotta meg a tanitót, hogy a tanító csak fizetett ember, az őt ne utasítsa rendre. S megkezdődik az ellenségeskedés, ez pedig se a tanítóra, se a tanulókra, se a szülőkre, se az iskolaszékre, se a népnevelésügyre nem hasznos. Egy másik: Beállít az iskolaszéki tag az iskolaszéki ülés helyiségebe s azzal kezdi, hogy a tanító nem tud tanítani s tücsköt-bogarat hord össze állítása bizonyításául. S mily lélekemelő arra a tanítóra, ki lelkiismeretesen megteszi kötelességét, mikor az iskolaszék őt megrója. Ez meg a fővárosban történt: Az egyik iskolaszék kimondja, hogy holmi haladási naplót köteles vezetni a tanító. S mikor ez ellen a tanitóság képviselői a józan észre és sok egyébre hivatkoznak, azzal torkolják le, hogy bizonyosan félnek a munkától. De eltekintve attól, helyes-e az a bizonyos haladási napló, kérdem beleavatkozhatik-e ily belső dologba az iskolaszék? Egy utolsó eset: A fõv. iskolaszék egyik tagja nincsen megelégedve a tanító *módszerével*. Vizsgálatot indítanak, a tanító tisztázva kerül ki az alól. De kérdem, diadalnak tekintse-e ezt a tanító s ne szégyennek? Örömmel, vagy bosszúsággal fogadja-e azt a tanító, mikor egy laikus testület őt felmenti? S ily eset sok van!

Azt mondja a czikkirő kollega, hogy egyes iskolaszékek fajultak csak el s csak egy-egy tag személyeskedik. Bizony ebben téved ő. Feladatát, úgy mint Eötvös előírta, jobban mondva gondolta, egy sem vagy igen-igen kevés érzi át. S azt mondja Magor, hogy a tanító adjon az iskolaszéknek munkát s elősorolja mindazt, a mi kötelessége volna.

az iskolaszéknek. S nagyon szépen írja meg, mire *szoktassa* a tanító az iskolaszéket. Hát igaz mi népnevelők vagyunk, a népet vezetniünk kell, de azt az egyet elfeledi, hogy azt vezetni, ki magát *felebbvalónak* tartja, igen-igen nehéz. Ez önkéntelenül is eszembe juttatja a *régi*, nem a Wlassics éra alatti Néptanítók Lapja tanácsait: tanító, nincs elég jövedelmed, szedj pióczát, gyűjts bogarakat, de azt ne várd, hogy a társadalom segítsen rajtad! Ha tanító, reád rossz is, elkedvetlenítő, elkeserítő is az iskolaszék, ha az nem is *tud* megfelelni a czélnak, azért azt ne változtassuk meg, tanító te segíts magadon, veled úgy sem törődik senki. Ily tanácsot sem az ügyvédnek, orvosnak, falusi jegyzőnek, se a hivatalnoknak nem adna senki, pláne mikor nyilvánvaló dolog, hogy annak a széknak az eltörlése, tanügyre, tanítóra, a nép nevelésért csak kedvező volna. A tanítóság elérte ifju korát. Az ifjut ellenőrizni az atya kötelessége s nem az idegen gyámé, mikor az atya él s egészséges. A tanító az iskolaszék akarata, tudta és beleegyezése nélkül számtalan helyen létesít szegény gyermeket istápoló egyesületet, vagy gyűjtést, vagy mulatságot s talán jobban beválik, mint ha az iskolaszék segélyével tette volna. De meg ha az iskolaszék egise alatt történik is a jótékonyosság, ott is következetesen a tanítók a kezdeményezők s ők a gyűjtők, ők az éltetők, ők a munkaerő. Hát akkor minek oda az iskolaszék? Parádénak, miből senkire, semmire, mi haszon se háramlik?

Igaz nevelője a népnek a tanító akkor lesz, ha nem lesz iskolaszék! Mert akkor abba, a mit tesz, semmi ilyféle *hatóság* nem kontárokodhatik. Ha rosszat tesz, a nép igazságérzése sokkal inkább megbünteti, mint a *komoly* iskolaszék.

Van még egy dolog s ezen könnyen túlteszi magát Magor kár-társam. Az iskolaszék első foku forum a tanítók felett s azt mondja, ha megszüntetik az iskolaszéket, majd lesz más helyette. Igen ám, de ez a más, okvetlenül kell, hogy hozzáértőbb elemekből álljon akkor. Mert ha oly testület lesz, mely legalább felerészben tanítókból és tanításhoz értőkből fog állani, már nyertünk s már akkor nem mindegy.

Még csak egy két szavam van. A szakfelügyelőnél megjegyzi, hogy majd az irigység is szerepet fog játszani. Sajnos, részben igaza van, de csak részben. Hisz lesznek eleinte surlódások, elbiszem, de kell, hogy a saját véréből föléje helyeztetnek nem csak esetleges egyéni hibáját — mi mindenikünkben megvan — nézze, hanem érdemeit is komoly gondolkozással latba vesse.

S én nem végezhetem be anélkül, hogy fel ne kiáltssak: *szakfelügyeletet s nem iskolaszéket kérünk!*

Neptun.

Vajjon miért ismét az az absurdum?*)

Igazán nem értem, mit akar *Somogyi Béla* úr kizárólag csak én velem, holott, ha az én cikkemben nem talált érveket, vagy egyáltalán azokat nem akarta megérteni, miért nem fordult a „Másik úr“ — cikk-

*) E cikkkel a vitát *Bárdy* és *Somogyi* között bezárjuk. Mi az összegezésst akkorra hagyjuk, ha már a *Czukrász Róza* kemény pontozatai is meg lesznek beszélve. A szerk.

kéhez, ha már minden áron bírálni van kedve, hogy az associatio ide-
arum elvénel fogva leszűrődjék a tiszta igazság, mert bizony, ha azt
csak egy kissé is komoly és nem okvetlenkedő paedagógus olvasta volna
el, minden bizonynyal talált volna abban sok olyan dolgot, melyekkel
foglalkozni érdemes lett volna.

De hiába; *Somogyi* Béla sem *Ember* Jenő kartárs cikkében,
sem az enyémben saját bevallása szerint egyetlen egy oly érvet sem
tudott felfedezni, melylyel szemben ellenérveket kellene felhoznia, miért
is a könnyebb, de a háladatlanabb utón, a személyeskedés terén maradt
továbbá is, mi annyira lefoglalja tollat, hogy abban álláspontjának meg-
védésére sem marad egyetlen egy argumentum sem.

Azaz pardon. A maradiság ellen mégis van egy érve, mely szó-
ról-szóra így hangzik:

Kilencz évi tanítói működésemm alatt megszereztem a polg. iskola
tanképesítést, letettem a gymnasiumi érettségit és az egyetemen a hatod-
dik félévet töltöttem; s e mellett figyelemmel kísérem a hazai és külföldi
tanügyi mozgalmat.

Ez nagyon szép uram; de engedje meg kijelentennem, hogy ez csak
a saját személyének előhaladására lehet argumentum, de nem egyszer-
smind az elemi tanügy előbbre vitelére is, mert a felsőbb tudományoknak
a népneveléshez vajmi kevés a közük.

De meg, én úgy vélem, hogy ily tulságos sokoldalú elfoglaltság
mellett legalább is aristotelési bölcsesség kell ahhoz, hogy ne szenvedjen
talán éppen az iskola, mert én úgy vélekedem: ha a tanító nem mint
napszámos akarja teljesíteni kötelességét a tanteremben, hanem, ha ku-
tatja, miként lehetne tanítványai szívéhez, eszéhez minél könnyebben
hozzáférközni, akkor magának a népnevelésnek is egy egész emberre
van szüksége.

De, kérem, ne értsen félre, mert én senkit se akarok gyanúsítani,
hanem csak úgy általánosságban mondom el véleményemet, megértetni
akarván, hogy az elemi tanügyet nem érintő sokoldalú elfoglaltság nem
csak hogy nem viszi előbbre tanügyünket, hanem még — nem értve ide
önt — veszélyes is lehet, mert ha az illető tanító nem mindent jól vé-
gezni tudó lángész, minden valószínűség szerint, azt fogja áldozatul dobni,
a mi nekik első lépcsőül szolgált a magasabb polcz eléréséhez:
az elemi iskolát.

A *Somogyi* úr kitérésére tett megjegyzés után constatalom, hogy
S. úr a dolog lényegét alig érintette; már pedig így nem lehet vitat-
kozni; s így vagy akarom, vagy sem le kell tennem vele szemben a
tollat, mert engemet a fennhéjázó modor, vagy egy pillanatnyira ha-
tásos cikk meg nem téveszt és a legkevésbbé győz meg; a szalma-
esépelés pedig, nekem nem mesterségem. Mielőtt azonban végleg bacsút
vennék S. úrtól, legyen szabad megjegyeznem a következőket:

S. úr eljárásom lényegét nem bírálta, miből én arra a követ-
keztetésre jutok, hogy helyes uton vagyok akkor, midőn a gyermeket mese-
által akarom az olvasásba bevezetni, és pedig annál is inkább,
mert S. úr is közeledik már hozzám, elfogadván azon álláspontomat,
hogy a mese jó tanítási és nevelési eszköz lehet mégis; s nagy örö-
mömre hajlandónak is nyilatkozott arra, hogy e tárgygyal tüzetesebben

is foglalkozzék. Látja uram, ez már beszéd! Én ugyanis nem úgy állítottam oda azt a mesét, mint a legjobbat, hanem csak meg akartam mutatni az irányt, megtörni az utat, melyen haladva jobbnál jobbak keletkezhetnek.

Ezek után tehát joggal tanakodhatom Somogyi ur azon, hogy miért használja ön ujhól az „absurdum“ szót cikkének cziméül? Az én második cikkemet ez a czim nem illetheti meg, mert hiszen ön ahhoz már nagyban közeledik; az első pedig már evvelki lett tün-
tetve. Így nem marad más hátra mint azt tételeznem fel, hogy ön ismert elmességénél fogva saját cikkét tisztelte meg azzal, meg akarván abban is ellőzni engem és mindazokat, kik azt figyelmekkel olvasták.

Ezzel én befejezem a vitát s ezen a téren-tovább nem mérkőzöm, a cselekvés terén azonban helyt állok.

Bárdy Lajos.

A Budapesti Tanítói-testület értekezleti közgyűlése.

A Bp. T.-testület folyó évi febrnár hó 4-én értekezleti közgyűlést tartott annak a kérdésnek megvitatása czéljából, hogy vajjon kell-e külön tanterv az osztatlan elemi iskolának? A gyűlésen az 1500 tagból mintegy 30-an voltak jelen. A kir. tanfelügyelőséget *Ember János* kir. s.-tanfelügyelő képviselte.

Mielőtt azonban a kérdésnek tárgyalására került volna a sor, *Sziklás Adolf* szólalt fel s a Testület lethargiája, elégtelen működésének terméketlensége iránt intézett kérdést az elnökhöz s arra kérte a kir. tanfelügy. elő jelenlévő képviselőjét, mikép hasson oda, hogy a tanfelügyelőség irányítólag folyjon bele a Testület életébe.

Az elnök válaszában felsorolta azokat az okokat, a melyek a Testületet a kívánatos tevékenység kifejtésében gátolták; minők az avult, most változtatás alatt levő szervezet, a támogatás hiánya stb. — *Sziklás* és az elnök többszöri szólása után ez a kérdés a napirendről lekerült s a gyűlés a tulajdonképeni tárgyra a tanterv kérdésére tért át.

Cserhalmi Ferencz volt az előadó. Terjedelmesebb felolvasásban*) tüzetesen megvilágította a kérdést és csoportosította a külön tanterv mellett felhozható érveket. A gyűlés tetszésének jeleivel s köszönettel honorálta a nagy gonddal megírt tanulmányt.

Elsőnek *Lakits Vendel* szólott a kérdéshez s az előadóálláspontjára helyezkedett. A külön tanterv mellett felhozott érdeket magáévá tette s azoknak egyéni felfogás-sával nagyobb súlyt adott.

Ugyancsak az eladó javaslata, tehát ő a külön tanterv szükséges volta mellett szólalt fel *Schön József*.

Az előadóéval ellentétss nézetnek *Ember János* adott kifejezést, védelmezte az egységes tanterv hiveinek álláspontját.

Majd *Szabó B. László* szólalt fel s a gyakorlat szempontjából

*) Közlését jelen számunkban megkezdettük. A szerk.

példákra hivatkozva vitatta, hogy az osztatlan iskola számára nem kell külön tanterv.

Ezzel a vita kimerült.

A kérdésben most már szavazással kellett volna döntenie. A mint a hangulatból ki lehetett venni, a többség az előadó nézetéhez hajolt. Szavazásra azonban nem került a sor, mert egyesek azt vitatták, hogy az értekezleti közgyűlés nem szavazhat, mire — *Lakits* Vendel indítványára — abban történt megállapodás, hogy a kérdésben a legközelebb tartandó képviselői közgyűlés fejezze ki a testület véleményét.

Ezzel a gyűlés véget ért.

Tudósító.

Az Orsz. Bizottság közleményei.

XX. Kimutatása

azon pénzeknek, melyek a M. T. Orsz. B. pénztárába 1899. november 22-ikétől 1900. február 3-ikáig befolytak.	frt	kr.
1899. nov. 22-én- Az „Erdővidéki tanítótestülettől“	5	—
„ decz. 9. Az „Ungi ev. ref. tanítóegyesület“ részéről 1900-ra Schmidt Albin révén	3	20
„ decz. 14. A „Pécsi tanítóegylettől“	6	50
„ január 5-én A „Tanítóképző Tanárok Orsz. Egyesülete“ részéről 1899. tags. díj fejében 20 korona	10	—
„ jan. 16. A „Kézdi orbai rk. ttóegyesülettől“ 1900-ra 6 korona	3	—
„ jan. 31. A „Nyitra megyei tanítótestület“ alapítványa Lakits V. elnök révén 100 kor.	50	—
„ febr. 3. A „Pozsony megyei tantestülettől“ 1899-re 135 tag után 27 korona	13	50
	Összesen: o. é.	91 50
	A XIX. kimutatás volt:	1703 93
	Főösszeg:	1795 13

Kelt Budapesten, 1900. febr. hó 5-én.

Kurz Sámuel

pénztáros.

V. ker. Deák Ferencz-utca 14. sz.

Pályázati hirdetés.

A „Frey József“-féle alapítvány segélyeit adományozó bizottság, az ez évi 200—200 frtnyi segélyek elnyerhetése végett pályázatot hirdet, mely 1900. évi április hó 1-én jár le. Pályázhatnak a székesfővárosi közs. el. népiskolában működött igazgató-tanítók, vezető-tanítók és osztály-tanítók özvegyei és árvái. A pályázat okmányai a következők:

1. bélyegtelen kérvény, 2 gyermektelen özvegyeknél a házassági levél, 3. gyermekekkel bíró özvegyeknél a gyermekek keresztlevelei, 4. az árváknál ezeken kívül a szülők halotti bizonyítványai, 5. valamennyinél az atya, illetve a férj elfoglalt állását feltüntető kinevezési okmány, vagy működési bizonyítvány. 6. vagyontalansági (előjárósági) bizonyítvány, végül 7. az özvegyeknél hivatalos igazolvány arról, hogy évenként mily összeg nyug- vagy kegy-dijat élveznek. A pályázati kérvények egyenesen a fő- és székvárosi kir. tanfelügyelőhöz, dr. Verédy Károly kir. tan. úrhoz, mint a bizottság elnökéhez nyújtandók be a kitűzött határnap déli 12 órájáig. **A határidőn túl érkező, vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelmen kívül hagyatnak.** A pályázatokra vonatkozó közelebbi felvilágosítást szívesen megadja a főv. kir. tanfelügyelőség (VIII., Pál-utca 4. sz. III. em.) vagy Farkas József igazgató-tanító, bizottsági jegyző (I., Vár, Iskolatér 1. szám.)
Budapest, 1900. február hó 15.

Farkas József,
igazgató-tanító
bizottsági-jegyző.

A Kaszinó működési programja.

A Magyar Tanítók Kaszinója estélyi és szakosztályi üléseinek részletes napirendje a mai naptól április hó nyolczadikáig:

Február havi sorrend. Február 22-én — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Győri Ilona A spanyol költészet. Február 24-én — szombaton este 8 órakor. — Tréfás hangverseny és jelmezestély.

Márczius havi sorrend. Márczius 1-én — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Márczius 3-án — szombaton este 6 órakor. Társadalmi bizottság ülése. Tárty: Dr. Valdman F. A gyermekek erkölcsi veszélyei az iskolában. Márczius 8-án — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Márczius 10-én — szombaton este 8 órakor. Házi hangverseny és társas-vacsora. Márczius 14-én — szerdán este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Márczius 15-én — csütörtökön este 8 órakor. — Ünnepegy. Márczius 17-én — szombaton este 6 órakor. — Társadalmi bizottság ülése. Tárty: Koronabank. Márczius 22-én — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Márczius 29-én — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Márczius 31-én — szombaton este 6 órakor. — Tauügyi bizottság ülése. Tárty: A tanítóképző tanterv. Előadó: Ember Károly.

Április havi sorrend. Április 5-én — csütörtökön este 7 órakor. — Szabad Lyceum. Április 7-én — szombaton este 6 órakor. — Társadalmi bizottság ülése. Tárty: Angol közoktatás. Előadó: Guttenberg Pál. Április 8-án — vasárnap d. e. 9 órakor. — Rendkívüli közgyűlés. Tárty: Az igazgatóság lemondásának és az alapszabályok revisiójának beterjesztése.

IRODALOM.

Utazás a természetben czim alatt a *Lampel*-czég új munkát bocsát közre, mely nemcsak érettebb ifjúságunk, hanem egyáltalán a művelt közönség számára tanulságos és érdekes olvasmányt nyújt. A modern tudományok legkülönbözőbb ágaira terjednek ki a kötetben foglalt közlemények, melyek mindenütt a tudomány színvonalán álnak ugyan, de sehohsem öltik föl az elvont nehézkességnek azon alakját, mely az olvasót fárasztja. Ellenkezőleg az egyes kérdések tárgyatásánál a világosság és rövidség egy részről és a sokoldalúság más részről azt eszközli, hogy az olvasó tanulva élvez s mintegy ösztönt merít a nyert ismereteket más irányban is bővíteni. A mű tartalma a következő: Természettudományi kérdések. Az anyag és erő. A világ eredése. A föld fejlődése s az organikus élet eredése. Fajkeletkezés. A leszármazás elmélete és az ember. Vázlatok a földrajz és természetrajz köréből. A föld színének változása. A kontinensek s azok lakói. A folyamok. A hegységek. Tüzhányók. A növényi élet s a sivatagok. A tengervíz mozgása. A levegő mozgása. A szervesek vándorlása. A vad és kulturnépek kedélye. Az állatok szellemi világáról. A tengerens s a sivatagban. A szerző neve, ki a német világbirodalomban immár tizenöt év óta előkelő helyet foglal el, mindenesetre elég biztosíték arra, hogy műve a magyar irodalom terén is számot tevő legyen. A mű terjedelme tizenkét iv. A szöveget hetven díszes ábra ékesíti. Előfizetési ára 2 kor. 40 f. Bolti ára 3 korona lesz.

Melegen ajánljuk e művet, mely kivéloán alkalmas az ifjúsági könyvtárak gazdagítására és jutalomkönyvül a serdültebb ifjúság számára.

Az **Örökzöld** február elseji száma, a megszokott, érdekes, bő tartalommal jelent meg:

Uram, ne büntess! Költemény írta Tarcasfalvi Albert. — Farsangi prédikációk. — Eltűnt. — Elbeszélés. — Egy üres papirlapról. Költemény írta Móra István. — A frakk. Novella. — Tűzben. Egy francia kapitány elbeszélése. — Verböczy István halála. Közli Fraknói Vilmos — Költemények. Irta Zamoróczy Berta. — Művészet. — Irodalom. — Mindenféle. — Dagmár szerencséje. Regény. Irta Hubert M.

Az **Örökzöld** tartalmi bősége, művészi képei és irodalmi bece széles körben kedvelté tették a folyóiratot, mely a legolcsóbb magyar családi olvasmány. Megjelenik minden hó elsején és 16-án kétives füzetekben, díszes borítékban, gazdegon illusztrálva. Előfizetési ára egy évre 5 korona. Megrendelhető Buday Aladár szerkesztőnél, Budapest, IV. Ferenctiek-tere 8. szám. — Mutatványszámot szívesen küld mindenkinek.

VEGYESEK.

— **Meghívó.** A Magyar Paedagogiai Társaságnak 1900. évi február hó 17-én (szombaton) d. u. 5 órakor az Akadémia heti üléstermében tartandó ülésére. Tárgysorozat: 1. Schön József: A művészet népiskoláinkban. 2. Székely György: Az érzelem fejlesztése. 3. Nagy László: A Tanítók Háza. Kovács János titkár.

— **Hírek a Kaszinóból.** E hó 10-én Szevizer Lajos székesfővárosi igazgató előadást tartott az új tantervről. Előadása folyamán arra a következtetésre jut, hogy a legjobb tanterv sem változtat az iskolák beléletének mai állapotán, ha a tanító nem készíti el a részletes helyi tantervet, mely egész nevelő-tanítói munkáját szabályozza. Javaslatot terjeszt elő, hogy kérje a kaszinó a székesfővárosi tanácsot, miszerint ilyen helyi tantervnek elkészítését rendelje el. Szevizer az összes iskolákra kötelező erejű egységes helyi tantervet óhajt. Az előadás élénk eszmecsere-t keltett, melyben résztvettek Jeny József, Trájtler Károly, Nagy László, Tanos Sándor; Hajnal Adolf, Nagy László nem akarja kötelező erejűnek az összes iskolákra a helyi tantervet. Az egész vitából az a vélemény domborult ki, hogy részletes helyi tanterv szükséges; azért az előadó javaslatát elfogadták. A mai napon Dr. Verédy Károly a kaszinó elnökiigazgatója a leányismétlőiskolákról tesz előterjesztést; Bursics Ernő a fővárosi térképről tart előadást.

— **Halalozás.** Bartholomaidesz János élete 86-ik, papi működése 64-ik évében folyó hó 12-én rövid szenvedés után elhunyt. A boldogult egyházi férfi a népnevelésügynek is hű szolgája, a tanítóknak melegeklblü barátja volt. Legyen áldott emlékezte!

— **Gyermek-ünnepélyek.** Az egyik VIII. ker. Erdélyi-utcai községi elemi iskolában lesz folyó hó 18-án d. u. 4 órakor, a másik a III. ker. Miklós-téri elemi iskolában 1900. évi február hó 25-én, délután 5 órakor. A szülők és gyermekek körében mind a kettő iránt nagy az érdeklődés.

— **Tanítók bankja.** Az Első Délvidéki Tanító Takarékos és Hitelszövetkezet szépen virágzik. Volt a szövetkezetnek 1899. végével 675 tagja 2210 üzletrészszel. A szövetkezet megalakulása óta részjegytörlesztéseit elhalalozás, családi és más ismeretlen okok folytán beszüntette 90 tag 264 üzletrészszel. Ujjonnan belépett 21 tag 72 üzletrészszel. Az üzletrészek törlesztéséből havonként átlag befolyik 2200 korona, évenként 16,520 korona. Az üzletrészek teljes törlesztése után azaz 1903 évi április hó 30-án a szövetkezet előreláthatólag 132.600 korona alaptőke felett rendelkezik. Az intézetet lefolyt évben veszteség nem érte. A tagok 39.300 korona erejéig vették igénybe az intézet által nyújtott hitelt.

Kiadóhivatali üzenet.

Allami tanítóképzede Znióvárólja. Előfizetésük lejár 1900. szept. 30-án.

TARTALOM.

Iskolatolás. — A XX. század neveléstudománya. — Szükséges-e az egy tanítós osztatlan elemi népiskolák részére külön tantervet készíteni? — Nem kell iskolaszék? — Vajjon miért ismét az az abszurdum? — A Budapesti Tanítótestület értekezleti közgyűlése. — Az orsz. bizottság közleményei. — Irodalom. — Vegyesek. — Kiadóhivatali üzenet.

Laptulajdonos: A Népnevelők Budapesti Egyesülete.
Kiadó: „Hunnia“-nyomda, VI., Teréz körút 3.

„Hunnia“ könyvnyomda, Budapest, Teréz-körút 3.